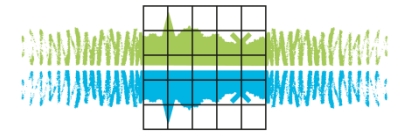

Bert Dijkstra

Landschapsbeheer Drenthe

Pingo Programma Drenthe,
Beheer en beleid;
23 november VBNE

Landschapsbeheer Drenthe

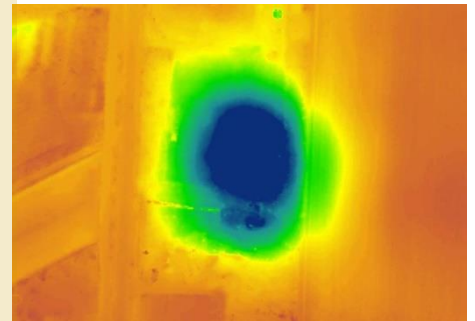
Zorg voor ons landschap

Natuurlijke schatkamers
van Drenthe
Pingoruïnes

Aanleiding

Pingoruïnes hebben diverse functionaliteiten;

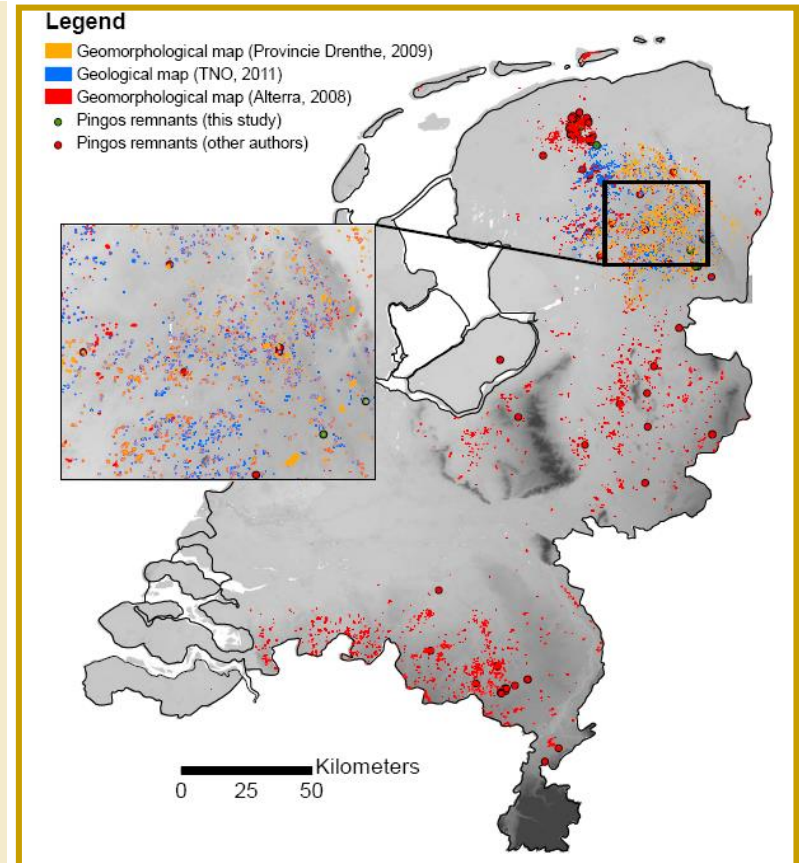
- Belangrijkste functies zijn natuur en agrarisch met een eigen focus (geen/weinig aardkunde);
- Functioneel gebruik kan conflicteren met aardkundige waarde van pingoruïnes;
- Behoeftte aan kennis uitwisseling over beheer en "statusbepaling" pingoruïne (wel/niet en gaafheid);
- Meer maatwerk om aardkundige waarden mee te wegen bij beheer en inrichting.

Functionaliteiten Pingoruïnes

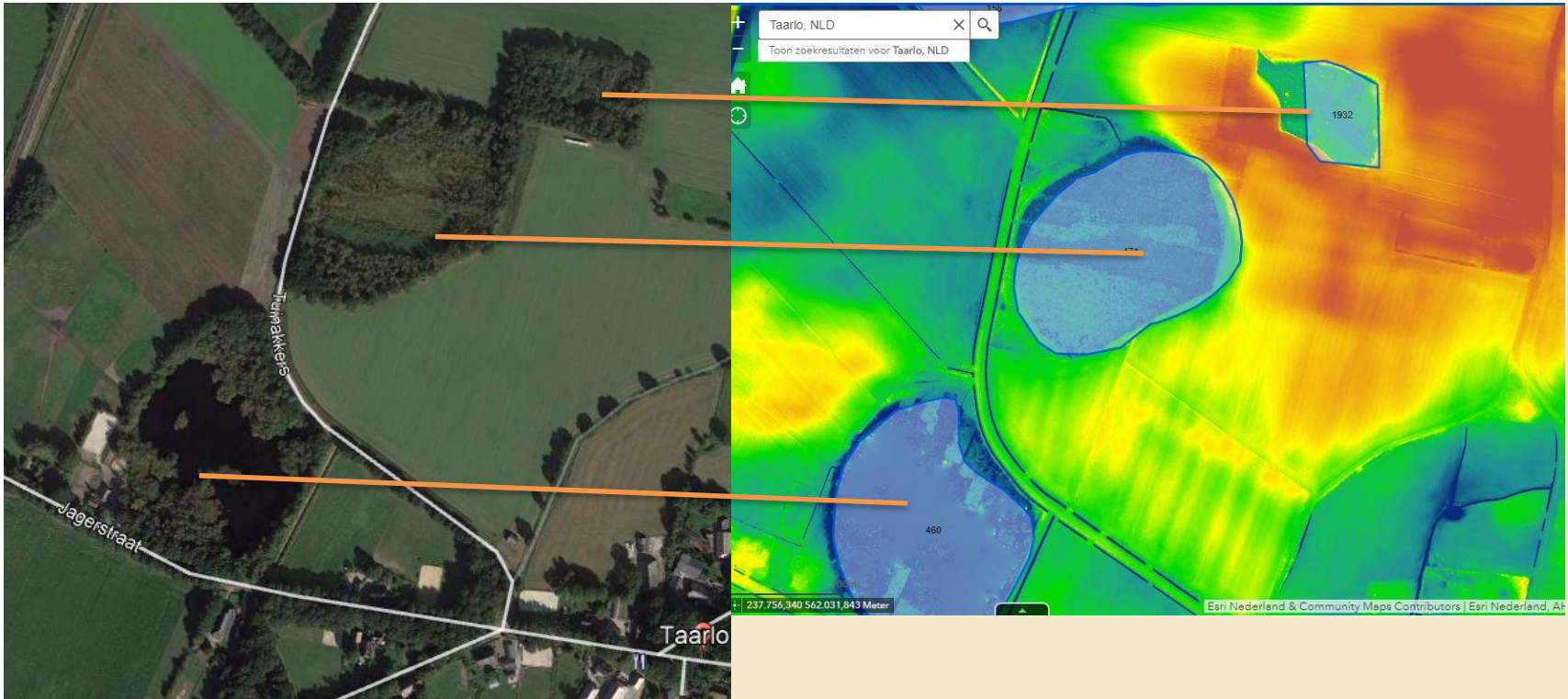
Belangrijkste functionaliteiten:

- Natuur & landschap (incl. recreatieve en cultuurhistorische waarden)
- Agrarisch (als onderdeel van het productie perceel)

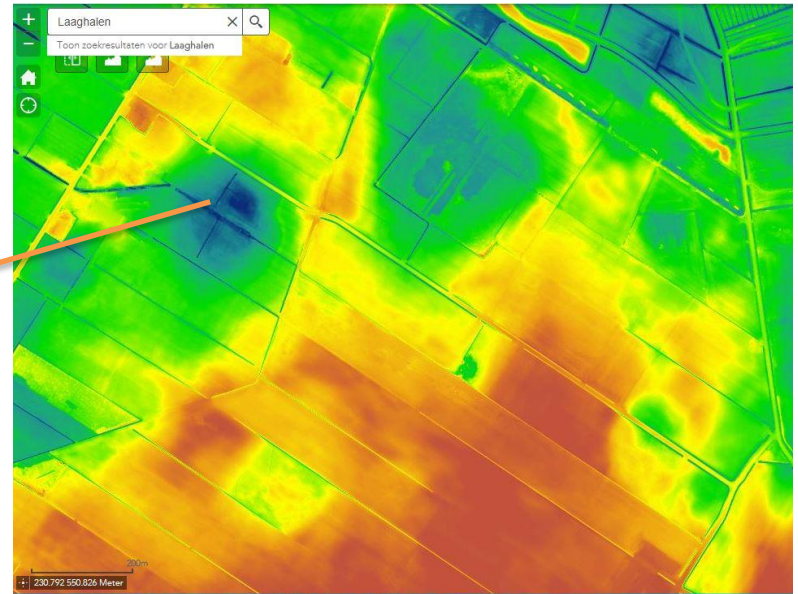
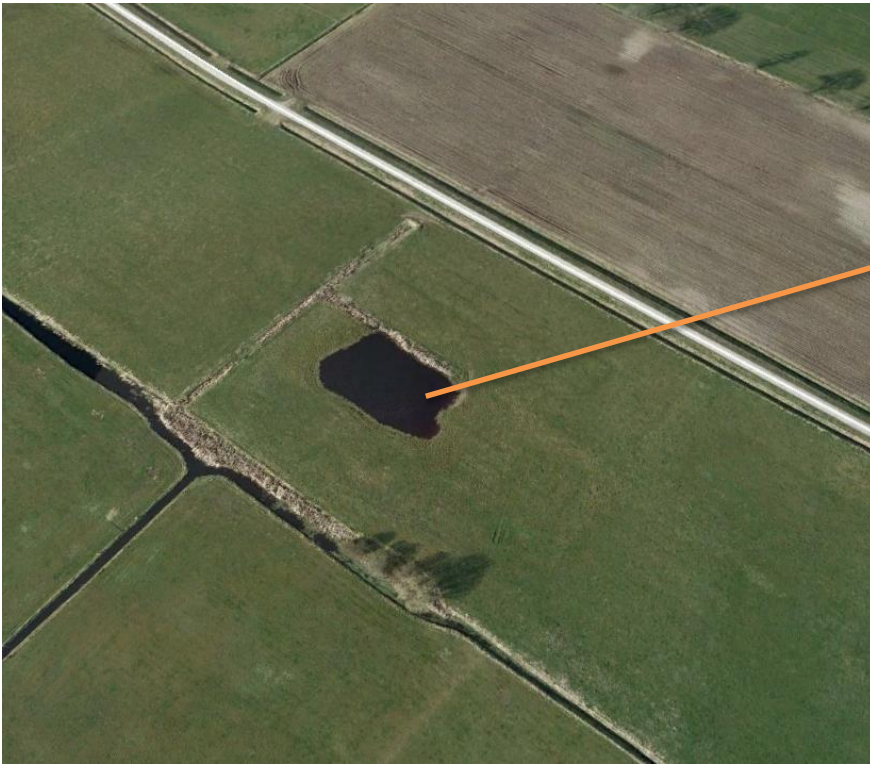

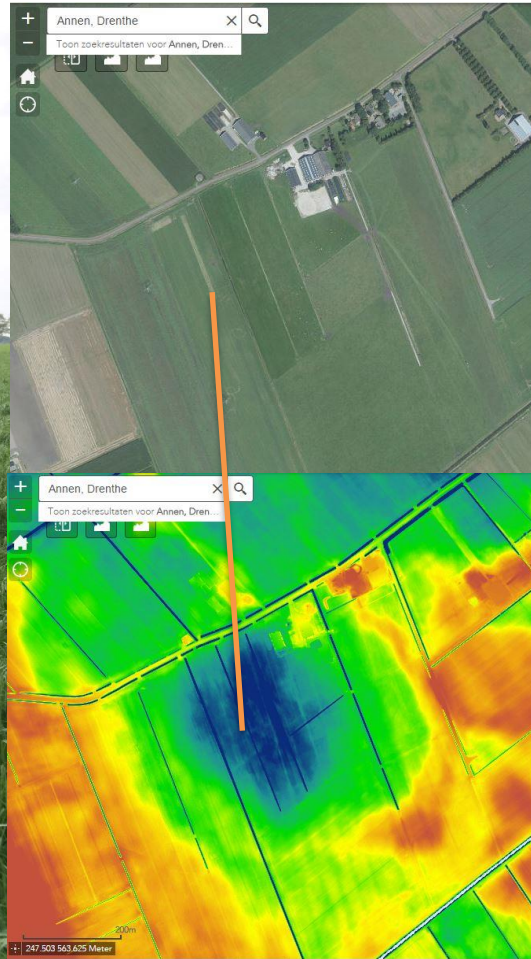
Functie natuur

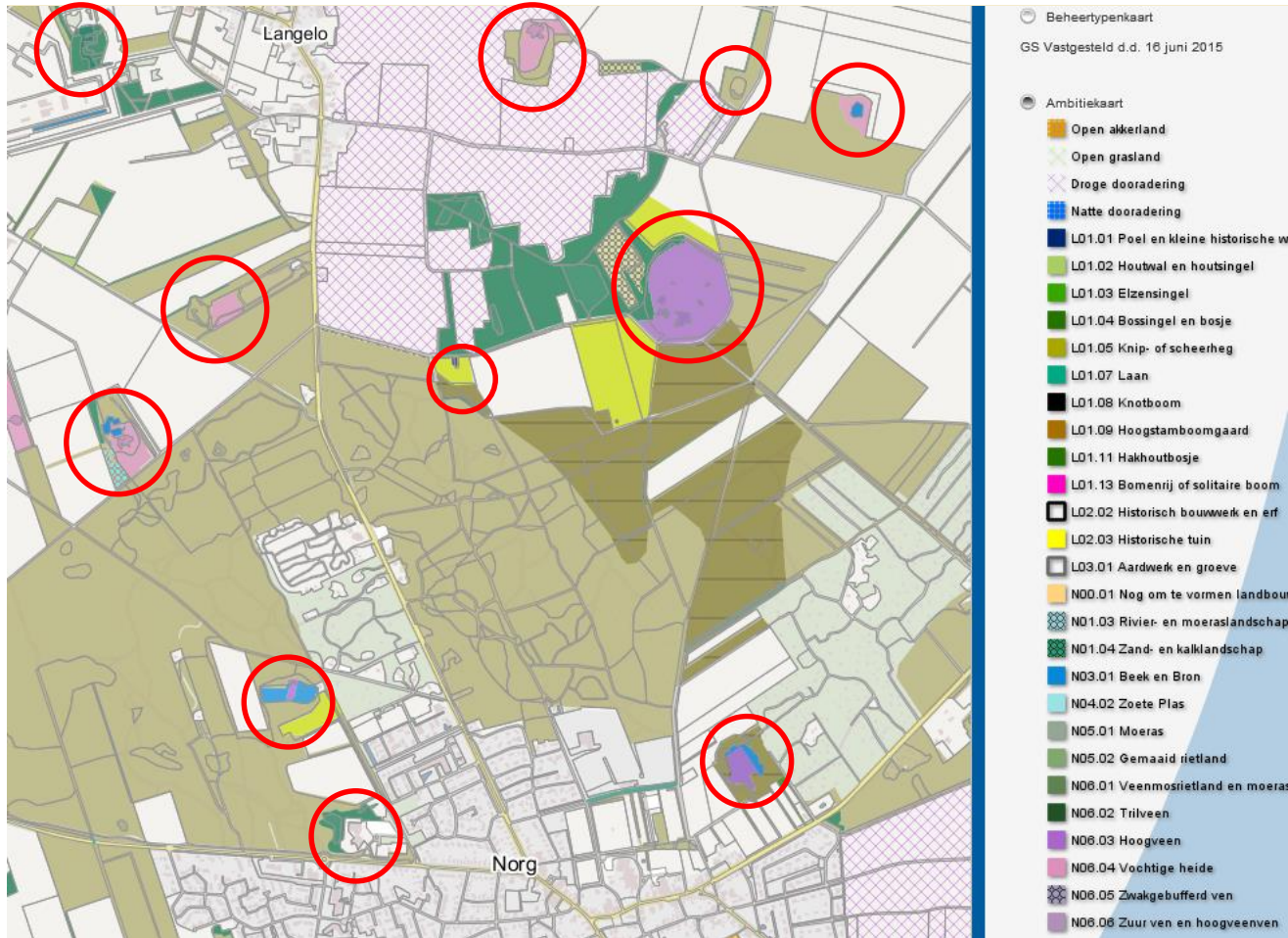
Functie landschap/agrarisch

Functie agrarisch

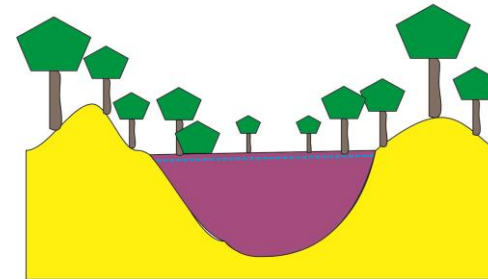
Beheertypen natuur en landschap

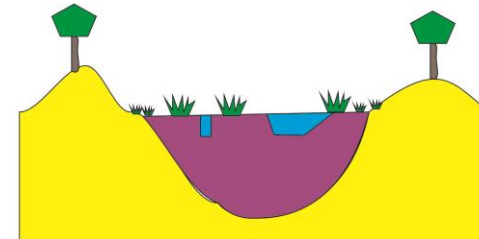
Praktijkvoorbeelden beheertypen

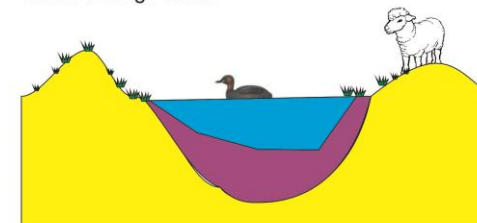
Natuur/landschap

N03.01 Beek en Bron
N06.05 Hoogveen en laagveenbos

N03.01 Beek en Bron
N06.04 Vochtige heide
N07.01 Droge Heide

N04.04 Zoete plas
N06.04 Vochtige heide
N06.05 Zwak gebufferd ven
N06.06 Zuur ven en hoogveen ven
N07.01 Droge Heide

Beheertypen

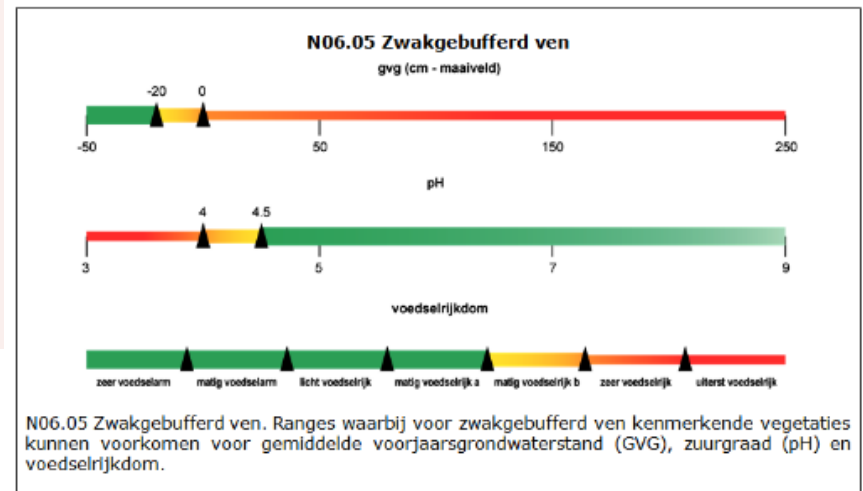
N06.05 Zwakgebufferd ven - Structuur

Struicturelement	Minimum %	Maximum %
Vegetatie van ondergedoken of drijvende waterplanten	5	-
Kale bodem en/of open pioniervegetaties*	5	60
Vegetaties van snavelzegge en / of veenpluis*	5	50
Oever tot 30 meter van hoogwaterlijn vrij van bomen*	50	-

* geen oppervlakte, maar aandeel oeverlengte

Kwaliteitsbepaling

- Goed: indien 4 kwalificerende struicturelementen aanwezig zijn.
- Matig: indien 2-3 kwalificerende struicturelementen aanwezig zijn.
- Slecht: indien 0-1 kwalificerend struicturelement aanwezig is.

Gecombineerde beheertypen

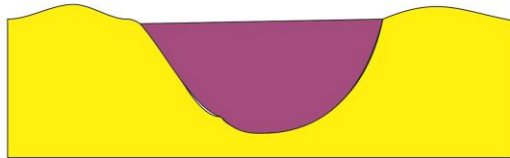

Functie agrarisch

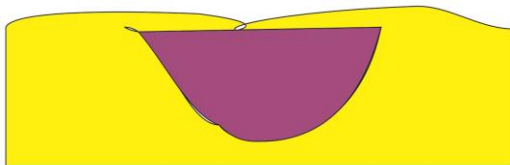

Landbouwgebruik en doelen

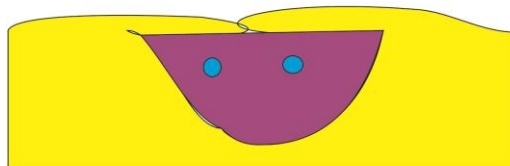
Landbouw

Hobbyboer/extensief

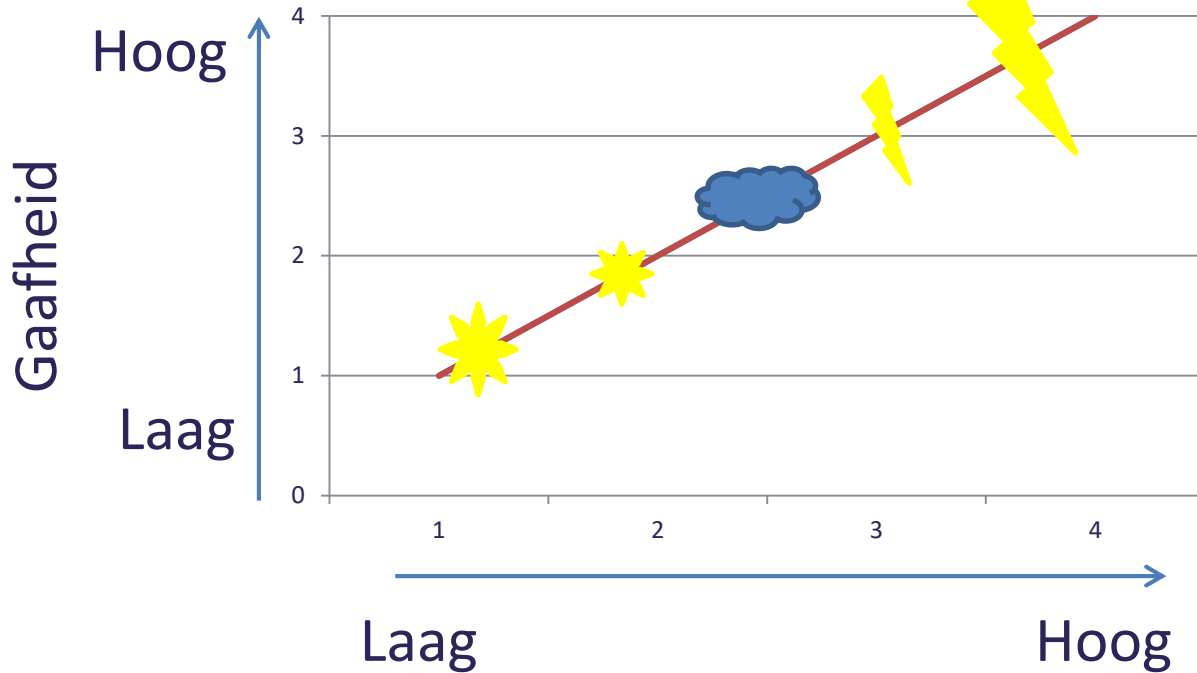
Veehouderij intensief

Akkerbouw intensief

Ambities/doelen versus gaafheid

Ambities/ingrepen in bodem

Voorbeeld herstel zwak gebufferd ven

Herstelstrategie:

5.2 Afvoer van voedingsstoffen

5.2.1 Verwijdering organische sedimenten

In huidige zwak gebufferde vennen verhinderen de veranderingen die in de toestand van vennen hebben plaats gevonden als gevolg van eutrofiëring en vermesting, zoals de aanwezigheid van een sliblaag, de terugkeer van de zacht-water-vegetaties. **Actief beheer in de vorm van de verwijdering van organische sedimenten** is momenteel de enige optie voor een spoedig herstel van de levensgemeenschap in deze verzuurde en vermeste vennen (Brouwer et al. 2009; Van Kleef 2010).

5.2.2 Maaien en plaggen

Met maaien en **plaggen** in vennen worden vooral de venoevers bedoeld. Dit beheer staat vooral ten dienste van een herstel van de oeverzone.

Maatregelen met bodemingrepen

Maatregelen met bodemingrepen

Maatregelen met bodemingrepen

Maatregel	Natuur			Agrarisch
	Bostypen	Heidetypen	Wateren	
1. Rooien beplanting, machinaal		x		
2. Rooien beplanting, handmatig	x	x		
3. Verwijderen stobben, machinaal		x		
4. Herstellen wallichaam houtwal/ringwal	x			
5. Graven watergang	x			x
6. Plaggen, handmatig		x		
7. Plaggen, machinaal		x		
8. Aanplant bomen en struiken	x			
9. Graven poel/opschonen ven (veenlaag)			x	x
10. Wandelpad aanleggen (in cunnet)			x	x
11. Chopperen		x	x	x
12. Draineren				x
13. Egaliseren				x
14. Ploegen				x
15. Diepploegen				x

Maatregelen zonder bodemingrepen

Maatregel	Natuur			Agrarisch
	Bostypen	Heidetypen	Wateren	
1. Vellen bomen	x	x		
2. Watergang afdammen (aanvoer zand)	x	x	x	
3. Watergang dichten (aanvoer zand)	x	x	x	
4. Watergang opschonen (aanvoer zand)	x		x	x
5. Veenputten opschonen		x	x	
6. Herstel wallichaam houtwal	x			
7. Onderhoud beplanting (dunnen)	x			
8. Onderhoud beplanting (afzetten)	x	x		
9. Maaien schrale vegetaties/heide kleinschalig		x		
10. Opschonen poel/ven (watervegetatie)			x	
11. Onderhoud wandelpad	x	x		
12. Aanleg wandelpad	x	x		
13. Aanbrengen afrastering	x	x		
14. Bezanden				x
15. Begrazen				x

Maatregelen zonder bodemingrepen

Handreiking voor beheerders en beleidsmakers

Meer dan alleen natuur en landbouw!

Meer evenwichtigheid in waarden

- archeologie
- ecologie
- cultuurhistorie
- aardkunde: gaafheid mee laten wegen

Goede afwegingen kunnen maken

The image shows the cover of a brochure. At the top, there are logos for 'Natuurlijke schatkeners van Drenthe Pingoruïnes', 'provincie Drenthe', and 'Landschapsbeheer Drenthe'. Below the logos is a photograph of a group of people standing in a grassy field, looking towards a tall, thin structure in the distance. At the bottom of the cover, there is a red banner with a white arrow icon pointing left and the text 'Handreiking gemeentelijk beleid t.b.v. pingoruïnes'. Below the banner, the text 'Landschapsbeheer Drenthe' and 'Zorg voor ons landschap' is written in a stylized font.

Handreiking

- In ontwikkeling
- Partners: provincie Drenthe, gemeente Tynaarlo, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting het Drentse Landschap, Landschapsbeheer Drenthe, Vereniging Drentse Boermarken.
- (nog) geen LTO
- Verankering in beheerpraktijk/beleid

Onderzoek/ database

Aanvulling op
archeologisch
onderzoek

Stap 1:
Is er al onderzoek gedaan naar de (mogelijke) pingoruïne?

Stap 2a:
- Bureauonderzoek
- Verkennend onderzoek
- Website Pingo Programma
- Verhalen
- Inventariserend veldonderzoek

Stap 2b:
Nee, nog niet

Stap 3a:
Wel een pingoruïne

Stap 3b:
Geen pingoruïne, het is een:

Stap 3c:
Uitblazingskom

Stap 3d:
Veentje

Stap 3e:
Afgraving

Stap 3f:
Gletsjerkuil

Stap 2c:
Onderzoek noodzakelijk om vast te stellen of uit te sluiten of de locatie een pingoruïne betreft

Stap 2d:
Door naar stap 2a

Stap 4:
Bepalen mate van gaafheid a.d.h.v. de beslistabel/
scoreformulier

Stap 4a:
Hoge waarde
Natuurgebied: >95
Agrarisch gebied: > 74

Stap 4b:
Middelhoge waarde
Natuurgebied: 48 – 94
Agrarisch gebied: 37 - 73

Stap 4c:
Lage waarde
Natuurgebied: < 47
Agrarisch gebied: < 36

De depressie is geen pingoruïne en hoeft dus niet als zodanig meegenomen te worden in de besluitvorming

Ligt in Aardkundig waardevol gebied

Ligt niet in Aardkundig waardevol gebied

Stap 5a:
Veiligstellen

Stap 5b:
Beschermen

Stap 5c:
Regisseren

Stap 5d:
Respecteren

Stappenplan

Stap 4: Gaafheid Aardkundige waarden bepalen

Score op:

- Veenvulling (intact/verstoord/herstellend)
- Vorm (zichtbaarheid)
- Randwal (zichtbaarheid)

Niveau's van gaafheid:

- hoog, middelhoog, laag

Stappenplan

Andere waarden:

Archeologie en cultuurhistorie

- Gebruiksfunctie (o.a. boekweitteelt)
- Offerveentje
- Veenwinning (o.a. veenputten)
- Oral history

Directe omgeving:

- Hunebed
- Grafheuvels
- Celtic field
- Archeologische vondsten

Stappenplan

Andere waarden:

Ecologie (SNL-monitoring)

- Kwaliteitsbepaling flora en fauna
- Structuurbepaling (water, kale bodem, gesloten vegetatie e.d.)

Stappenplan

Stappenplan

Hoog beschermingsniveau

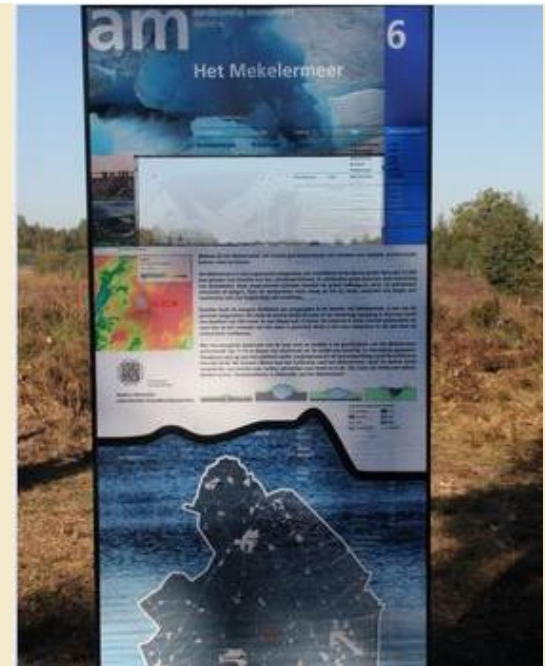
In aardkundig waardevolle gebieden:

Veiligstellen

- Maatregelen die bodem aantasten zijn niet toegestaan
- aardkundig monument: Mekelermeer

Hoge waarde: Beschermen

- verandering in beheer en inrichting is ongewenst, mits ingrepen bijdragen aan het behoud van huidige waarde en/of gaafheid van het gebied
- maatregelen die de bodem aantasten zijn niet gewenst
- veelal gave en intacte gebieden

Stappenplan

Middelhoog beschermingsniveau: Regisseren

- Vaak deels aangetast, structuur nog goed te zien, of waarbij andere herkenbare elementen nog aanwezig zijn
- Inzet gericht op ontwikkeling van de pingoruïne
- Eventueel andere inrichting/beheer om minder hoge waarden van de locatie te verbeteren, mits dit niet ten koste gaat van andere waarden
- maatregelen die de bodem aantasten zijn in principe niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en/of het noodzakelijk is dat het perse op die plek moet worden uitgevoerd

Stappenplan

Taarlosche veen

- Gesaneerd vanwege vervuiling, veenvulling verwijderd
- Randwal aanwezig
- Beheer gericht op zichtbaar houden van randwal, opslag vrij overzone

Stappenplan

Laag beschermingsniveau: respecteren

-respecteren waarde van het gebied

-aspecten van de pingoruïne die wel intact zijn

-voorzichtigheid betrachten bij maatregelen die bodem aantasten/zichtbaarheid aantasten

Maatwerk/alternatieven

Zorg voor ons landschap

Bedankt voor uw aandacht!